

(กสม. แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 35/2569)

**กสม. ชี้การเสียชีวิตของพลทหาร กรมสารวัตรทหารเรือ มีการละเมิดสิทธิในการเข้าถึง
การรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึงที่ เนะกองทัพอากาศ - กระทรวงกลาโหม แก้ไข**

**- กำชับราชทัณฑ์กำกับทุกเรือนจำและทัณฑสถานบันทึกภาพถ่ายร่างกายผู้ต้องขังก่อนและหลังย้ายสถานที่
ควบคุมตัว หลังมีกรณีผู้ต้องขังร้องถูกทำร้ายร่างกายระหว่างเคลื่อนย้าย**

วันพฤหัสบดีที่ 22 ตุลาคม 2569 เวลา 14.00 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายภาณุวัฒน์ ทองสุข รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 35/2569 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

**1. กสม. ชี้การเสียชีวิตของพลทหาร กรมสารวัตรทหารเรือ มีการละเมิดสิทธิในการเข้าถึง
การรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึงที่ เนะกองทัพอากาศ-กระทรวงกลาโหม แก้ไข**

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องรายหนึ่งเมื่อเดือนสิงหาคม 2568 ระบุว่า ผู้ร้องเป็นมารดาของพลทหาร ศิริวัฒน์ ใจดี ทหารกองประจำการ สังกัดกรมสารวัตรทหารเรือ กองทัพอากาศ (ผู้ถูกร้อง) ซึ่งได้ขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการเสียชีวิตของพลทหาร ศิริวัฒน์ ระหว่างเข้ารับการรักษาที่กองร้อยฝึกทหารกองประจำการ กรมสารวัตรทหารเรือ ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ สืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ต่อมาผู้ร้องได้รับหนังสือจากกรมสอบสวนคดีพิเศษว่า เรื่องดังกล่าวไม่ใช่คดีความผิดทางอาญาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษและส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการตามความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ผู้ร้องได้รับความเสียหาย แต่ผู้ร้องไม่เห็นด้วย และได้มีหนังสือโต้แย้งผลการพิจารณาไปยังอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร และประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้องเห็นว่า กรณีการเสียชีวิตของพลทหาร ศิริวัฒน์ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ กสม. ตรวจสอบ

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา 2 ประเด็น ประเด็นแรก กรณีการเสียชีวิตของพลทหาร ศิริวัฒน์ เป็นผลจากการถูกทำร้ายร่างกาย การฝึก หรือการลงโทษทางวินัย อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2567 ครูฝึกซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ทหารในสังกัดผู้ถูกร้องทำหน้าที่ฝึกทหารใหม่ สั่งให้ทหารกองประจำการออกกำลังกายอยู่กับที่ในช่วงบ่าย ซึ่งสภาพอากาศร้อนสลับกับมีฝนตก ต่อมาเวลาประมาณ 16.00 น. สั่งให้พลทหารออกกำลังกายโดยการวิ่งรอบสนามฟุตบอล 5 รอบ พลทหาร ศิริวัฒน์ วิ่งได้ระยะหนึ่งแล้วหมดแรง ไม่มีสติไม่สามารถสื่อสารได้ ผู้ถูกร้องสั่งให้เพื่อนพลทหารปฐมพยาบาลเบื้องต้น ถอดเสื้อผ้าและให้นอนนิ่ง ๆ

บริเวณพื้นปูนใกล้ที่รับประทานอาหารเป็นเวลานานกว่า 1 ชั่วโมง ระหว่างการปฐมพยาบาลมีการทำร้ายร่างกายโดยการเตะและตบหน้า จนกระทั่งเวลาหลัง 18.00 น. จึงนำตัวส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรมแพทย์ทหารเรือ ซึ่งขณะนั้นพลทหาร ศิริวัฒน์ อยู่ในภาวะวิกฤต ได้รับการกู้ชีพและเสียชีวิตในเวลาต่อมา

โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ตรวจร่างกายของ พลทหาร ศิริวัฒน์ หลังเสียชีวิต ไม่พบบาดแผลภายนอก อุณหภูมิแกนกลางร่างกายสูง 43.4 องศาเซลเซียส ซึ่งแพทย์มีความเห็นว่า เป็นหนึ่งในข้อบ่งชี้ภาวะโรคลมแดด แต่ไม่สามารถสรุปสาเหตุว่าเสียชีวิตจากโรคลมแดดได้ ส่วนผลการชันสูตรพลิกศพของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ ระบุสาเหตุการเสียชีวิตว่า ระบบไหลเวียนโลหิตล้มเหลว ไม่พบบาดแผลภายนอกที่เกิดจากการทำร้ายร่างกาย อวัยวะภายในที่เสียหายเกิดจากการกู้ชีพ ประกอบกับข้อเท็จจริงจากพยานบุคคลในที่เกิดเหตุระบุว่า ครูฝึกสั่งให้ทหารกองประจำการทั้งหมดวิ่งออกกำลังกายตามกำหนดฝึกปกติ ไม่มีการบังคับลงโทษทางวินัย แม้ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบจะปรากฏว่าครูฝึกทำร้ายร่างกายพลทหาร ศิริวัฒน์ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อปฏิบัติหลักสูตรเบื้องต้นเฉพาะเหล่าทหารสารวัตร แต่ไม่เป็นสาเหตุให้พลทหาร ศิริวัฒน์ เสียชีวิต และจากการชันสูตรพลิกศพ ไม่พบร่องรอยบาดแผลภายนอก หรือการบาดเจ็บภายในที่เกิดจากการซ้อมทรมานหรือการลงโทษทางวินัยที่รุนแรงโดยตรง ในชั้นนี้ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการเสียชีวิตของพลทหาร ศิริวัฒน์ เป็นผลจากการถูกทำร้ายร่างกาย การฝึก หรือการลงโทษทางวินัย

ประเด็นที่สอง การปฐมพยาบาลพลทหาร ศิริวัฒน์ และการนำตัวส่งโรงพยาบาล เห็นว่า ผู้ถูกร้องอยู่ในฐานะหน่วยงานบังคับบัญชาที่มีอำนาจหน้าที่ฝึกทหารกองประจำการและมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลสวัสดิภาพของผู้เข้ารับการฝึกแต่กลับไม่จัดให้มีระบบการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน ละเลยและปล่อยเวลานับชั่วโมงผู้ป่วยอาการวิกฤตจึงนำส่งโรงพยาบาลทั้งที่อยู่ในวิสัยที่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วกว่านั้น ถือเป็น การละเมิดสิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลอย่างทันทีทันใด นอกจากนี้ มีการใช้ความรุนแรงต่อพลทหาร ศิริวัฒน์ จริง โดยได้สั่งลงโทษผู้เกี่ยวข้องแล้ว แม้เอกสารทางการแพทย์รับฟังได้ว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้ พลทหาร ศิริวัฒน์ เสียชีวิต แต่เป็นการกระทำต่อเนื่องต่อร่างกายของบุคคลในขณะที่อยู่ในภาวะเจ็บป่วย อ่อนแอ ไม่มีสติควบคุมตัวเองหรือปกป้องตัวเองได้ อีกทั้งการปล่อยให้ผู้ป่วยนั่งหรือนอนพักในบริเวณที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์ ซึ่งสะสมความร้อนมาแล้วทั้งวัน เป็นการซ้ำเติมอาการป่วยในชั้นนี้เห็นว่า บุคลากรของผู้ถูกร้องทำร้ายร่างกายพลทหาร ศิริวัฒน์ และละเลยการปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว เป็นเหตุให้เข้าถึงการรักษาพยาบาลล่าช้าซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พลทหาร ศิริวัฒน์ เสียชีวิต จึงรับฟังได้ว่าการปฐมพยาบาลพลทหาร ศิริวัฒน์ และการนำตัวส่งโรงพยาบาลล่าช้าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2569 จึงมีข้อเสนอแนะต่อกองทัพบกเรือ ให้เยียวยาความเสียหายแก่ครอบครัวของพลทหาร ศิริวัฒน์ เพิ่มเติมตามหลักการเยียวยาอันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้แก่ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม การฟื้นฟูสภาพจิตใจของครอบครัวผู้เสียชีวิต และการแจ้งความตักเตือนการดำเนินคดีอาญาให้ครอบครัวผู้เสียชีวิตทราบเป็นระยะ ปรับปรุงระบบการลงโทษทางวินัย โดยทบทวนระเบียบว่าด้วยการลงโทษทางวินัยทหาร

โดยเฉพาะในกรณีที่มีพฤติการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือใช้ความรุนแรงต่อพลทหารให้มีเกณฑ์การลงโทษที่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำ และเพียงพอที่จะยับยั้งมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอนาคต รวมทั้งกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการฝึกทหารกองประจำการ โดยต้องมีบุคลากรที่มีทักษะการกู้ชีพและมีอุปกรณ์กู้ชีพที่ได้มาตรฐานประจำอยู่ในสนามฝึกทุกแห่งตลอดระยะเวลาที่มีการฝึก และมีแผนส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพด้วย

นอกจากนี้ ให้กระทรวงกลาโหมปรับปรุงกระบวนการตรวจร่างกายทหารกองประจำการให้ครอบคลุมถึงประวัติสุขภาพเชิงลึกและความเสี่ยงทางพันธุกรรมหรือโรคแฝง เช่น โรคหัวใจ หรือโรคประจำตัวอื่นที่อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตขณะฝึกหนัก โดยให้แพทย์เป็นผู้ประเมินโดยละเอียด แทนการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกทหารสอบถามประวัติด้วยวาจา และปรับปรุงระบบส่งต่อข้อมูลสุขภาพจากศูนย์ฝึกทหารใหม่ไปยังหน่วยฝึกเฉพาะเหล่าอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูฝึกสามารถปรับแผนการฝึกให้เหมาะสมกับขีดความสามารถทางร่างกายของทหารรายบุคคล รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการอบรมครูฝึกอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการความร่วมมือกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปฏิบัติต่อทหารตามหลักสิทธิมนุษยชน

ทั้งนี้ ให้ส่งรายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้ไปยังสถานีตำรวจภูธรสตึก หัก กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการจังหวัดพัทธยา เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจด้วย

2. กสม. กำชับราชทัณฑ์กำกับทุกเรือนจำและทัณฑสถานบันทึกภาพถ่ายร่างกายผู้ต้องขังก่อนและหลังย้ายสถานที่ควบคุมตัว หลังมีกรณีผู้ต้องขังร้องถูกทำร้ายร่างกายระหว่างเคลื่อนย้าย

นายภาณุวัฒน์ ทองสุข รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2568 จากผู้ร้องรายหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา ระบุว่า เดิมผู้ร้องรับโทษอยู่ที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568 ขณะที่ผู้ร้องรับโทษอยู่ที่ทัณฑสถานดังกล่าว เจ้าพนักงานราชทัณฑ์จำนวนหนึ่งเข้ามาที่เรือนนอนของผู้ร้อง สั่งให้ผู้ร้องกับพวกหมอบลงและขานชื่อและนามสกุล จากนั้นนำตัวไปที่ส่วนควบคุมเพื่อรอใส่เครื่องพันธนาการ โดยให้ผู้ร้องนั่งลงกับพื้นเหยียดขาไปด้านหลังและเอามือประสานท้ายทอย ไข่มื้อตะบองดีที่บริเวณกลางหลัง และเตะไปที่บริเวณลำตัวผู้ร้องอีกหลายครั้ง ก่อนจะให้ผู้ร้องกับพวกพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วส่งตัวไปคุมขังยังเรือนจำกลางคลองไผ่ ผู้ร้องเห็นว่าเป็นการใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายโดยไม่มีสาเหตุ จึงขอความเป็นธรรมและขอให้ตรวจสอบ

จากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ร้องถูกคุมขังที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา มีคำสั่งย้ายผู้ร้องไปยังเรือนจำกลางคลองไผ่ เนื่องจากผู้ร้องและผู้ต้องขังอื่นรวม 7 ราย มีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจ ก่อความวุ่นวาย กระด้างกระเดื่องและขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน โดยช่วงเช้าวันดังกล่าวผู้ร้องซึ่งปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทัณฑสถาน รวม 7 นาย ได้นำตัวผู้ร้อง

และผู้ต้องขังอื่น จากห้องขังเรือนนอนไปยังที่ทำการฝ่ายปกครองเพื่อเตรียมเคลื่อนย้ายไปยังเรือนจำกลางคลองไผ่ ช่วงบ่ายวันเดียวกันหลังผู้ร้องถูกย้ายไปถึงเรือนจำฯ ได้รับการตรวจร่างกายจากสถานพยาบาลเรือนจำฯ ไม่พบบาดแผลหรือรอยฟกช้ำตามร่างกาย ต่อมาผู้ร้องยื่นหนังสือร้องเรียนกรณีถูกทำร้ายร่างกายต่อทนายสถานวิหะนุมาฯ ผ่านเรือนจำกลางคลองไผ่ ทนายสถานวิหะนุมาฯ จึงมีคำสั่งเมื่อเดือนกันยายน 2568 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้ต้องขังที่อยู่ในขณะเกิดเหตุ ผลปรากฏว่าไม่พบการทำร้ายร่างกายแต่อย่างใด

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ร้องจะอ้างว่าถูกเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ผู้ถูกร้อง ทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บบริเวณหลัง โดยมีพยานผู้ต้องขังรายอื่นซึ่งอ้างว่าอยู่ในเหตุการณ์ให้ถ้อยคำยืนยัน แต่ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำปฏิเสธ โดยมีพยานซึ่งอ้างว่าอยู่ในเหตุการณ์เช่นเดียวกันให้ถ้อยคำสอดคล้องกับผู้ถูกร้องว่าไม่ปรากฏเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายผู้ร้อง อีกทั้งไม่ปรากฏการบันทึกภาพบาดแผลของผู้ร้องไว้เป็นหลักฐานสอดคล้องกับเอกสารแบบฟอร์มการตรวจร่างกายแรกรับของเรือนจำกลางคลองไผ่ และผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงทนายสถานวิหะนุมาฯ พระนครศรีอยุธยา ซึ่งไม่พบหลักฐานว่าผู้ร้องมีบาดแผลหรือรอยฟกช้ำตามร่างกาย โดยเฉพาะบริเวณหลังหรือลำตัว ขณะที่ถูกเคลื่อนย้ายจากทนายสถานวิหะนุมาฯ มายังเรือนจำฯ อันสอดคล้องกับผลการตรวจร่างกายของสถานพยาบาลเรือนจำกลางคลองไผ่

เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานทั้งหมดแล้ว เห็นว่า พยานหลักฐานฝ่ายผู้ร้องขัดแย้งกับพยานหลักฐานฝ่ายผู้ถูกร้อง และไม่ปรากฏพยานหลักฐานทางการแพทย์หรือพยานอื่นที่เพียงพอและยืนยันได้ว่าผู้ร้องได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้าย ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. เห็นว่า แม้ผลการตรวจสอบจะยังรับฟังไม่ได้ว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏข้อจำกัดในกระบวนการดูแลและเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2569 จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกรมราชทัณฑ์ให้กำหนดให้เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งตรวจร่างกายและบันทึกภาพถ่ายร่างกายผู้ต้องขังทั้งก่อนและหลังการเคลื่อนย้ายทุกครั้ง แม้ในกรณีที่เป็นการย้ายด้วยเหตุจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันสภาพร่างกายของผู้ต้องขัง ณ ช่วงเวลาที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกรณีที่มีข้อร้องเรียนในภายหลัง

นอกจากนี้ ให้ทบทวนระยะเวลาการจับกุมข้อมูลภาพจากกล้องวงจรปิดภายในเรือนจำและทัณฑสถาน จากเดิมที่จับกุมไว้เพียง 1 เดือน ให้ขยายระยะเวลาการจับกุมให้เหมาะสมเพียงพอต่อระยะเวลาของกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบข้อเท็จจริงตามกฎหมาย เพื่อมิให้พยานหลักฐานสำคัญสูญหายไปก่อนที่จะมีการตรวจสอบ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

22 ตุลาคม 2569